

Zakon o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/**(pristojnosti in naloge pokrajine z uvodnimi pojasnili)**

(osnutek)

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog pokrajine po Zakonu varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/.....	1
1.1	Pravna podlaga	1
1.2	Pristojnosti in naloge predsednika pokrajine po Zakonu varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/.....	1
1.3	Pristojnosti in naloge pokrajinske uprave po Zakonu varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/.....	2
2	Ocena finančnih in drugih posledic izvajanja določil Zakona o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/	2
3	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam pokrajine	2
3.1	Obveznosti delodajalca.....	3
3.1.1	Ocenjevanje tveganja in izjava o varnosti	3
3.1.2	Objava, posredovanje in vpogled v izjavo o varnosti z oceno tveganja	3
3.1.3	Prva pomoč.....	3
3.1.4	Varstvo pred požarom in evakuacija	3
3.1.5	Nevarnost za nasilje tretjih oseb.....	3
3.1.6	Nasilje, trpinčenje, nadlegovanje, psihosocialno tveganje	4
3.1.7	Strokovni sodelavec za varnost pri delu	4
3.1.8	Načrtovanje promocije zdravja na delovnem mestu.....	4
3.1.9	Izvajalec medicine dela	4
3.1.10	Zdravstveni pregledi.....	4
3.1.11	Obveščanje in seznanjanje delavcev	4
3.1.12	Usposabljanje delavcev	5
3.1.13	Prijave inšpekciji.....	5
3.2	Dokumentacija	5
3.2.1	Hramba dokumentacije.....	5
	Ključne besede	5
	Uporabljene kratice	5
	Viri	5

1 Pregled pristojnosti in nalog pokrajine po Zakonu varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/**1.1 Pravna podlaga**

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a		
tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/ Uradni list RS, št. 43/11		1
1.2	Pristojnosti in naloge predsednika pokrajine po Zakonu varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/		
tč.	pristojnosti in naloge predsednika pokrajine	določba	pojasnilo
1	Po izvedenem ocenjevanju tveganja za varnost in zdravje pri delu izdela in sprejme izjavo o varnosti z oceno tveganja v pisni	17. člen	2

	obliki.		
2	Sprejme ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem in drugim navzočim osebam ter ukrepe za sodelovanje s službo nujne medicinske pomoči.	20. člen	4
3	Sprejme ukrepe za zagotovitev varstva pred požarom in evakuacijo ter, kadar je to potrebno, ukrepe za sodelovanje z zunanjimi službami za varstvo pred požarom.	21. člen	5
4	Na delovnih mestih, kjer obstaja večja nevarnost za nasilje tretjih oseb poskrbi za tako ureditev delovnega mesta in opremo, ki tveganje nasilja zmanjšata in ki omogočata dostop pomoči na ogroženo delovno mesto.	23. člen	6
5	Sprejme ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnega tveganja na delovnih mestih, ki lahko ogrozijo zdravje delavcev	24. člen	7
6	Za opravljanje strokovnih nalog v zvezi z zagotavljanjem varnosti pri delu izmed zaposlenih v pokrajinski upravi določi enega ali več strokovnih delavcev za varnost pri delu.	28. člen	8
7	Določi vrsto strokovne izobrazbe ter število strokovnih delavcev za varnost pri delu.	28. člen	8
8	Za opravljanje vseh ali posameznih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu poveri zunanjim strokovnim službam, ki imajo dovoljenje za delo po ZVZD-1, kadar teh nalog ne more zagotoviti s svojimi strokovnimi delavci.	28. člen	8
9	Načrtuje promocijo zdravja na delovnih mestih v pokrajinski upravi.	32. člen	9
10	Zagotovi, da zdravstvene ukrepe v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu izvaja izvajalec medicine dela.	33. člen	10
11	Zagotovi zdravstvene preglede delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu.	36. člen	11
12	Obvešča in seznanja delavce pokrajinske uprave o varnem in zdravem delu tako, da izdaja pisna obvestila in navodila.	37. člen	12
13	Zagotovi usposabljanje delavcev za varno opravljanje dela ob sklenitvi delovnega razmerja, pred razporeditvijo na drugo delo, pred uvajanjem nove tehnologije in novih sredstev za delo ter ob spremembi v delovnem procesu, ki lahko povzroči spremembo varnosti pri delu.	38. člen	13
14	Preverja usposobljenost za varno delo na delovnem mestu.	38. člen	13
15	Inšpekciji dela prijavi vsako nezgodo pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgodo pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivno nezgodo, nevarni pojav in ugotovljeno poklicno bolezen.	41. člen	14

1.3 Pristojnosti in naloge pokrajinske uprave po Zakonu varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/

tč.	pristojnosti in naloge pokrajinske uprave	določba	pojasnilo
1	Hrani vso dokumentacijo po ZVZD-1 in podzakonskih aktih.	1/61. člen	15
2	Ocena finančnih in drugih posledic izvajanja določil Zakona o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/		

Izvajanje določil Zakona o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/ ima finančne posledice za državni proračun v okviru prerasporeditve finančnih sredstev med državo in pokrajino v sorazmerju z decentraliziranimi pristojnostmi.

Okvirna ocena sredstev za financiranje pristojnosti in nalog po določilih Zakona o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/ znaša ... EUR.

3 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam pokrajine

- 1 Z **Zakonom o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/** se določajo pravice in dolžnosti delodajalcev¹ in delavcev v zvezi z varnim in zdravim delom ter ukrepi za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu (1. člen ZVZD-1).

3.1 Obveznosti delodajalca

3.1.1 Ocenjevanje tveganja in izjava o varnosti

- 2 Kot določa ZVZD-1 mora lokalna skupnost (pokrajina) kot delodajalec (predsednik pokrajine) pisno oceniti tveganja, katerim so delavci izpostavljeni ali bi lahko bili izpostavljeni pri delu, po postopku, ki obsega zlasti: • identifikacijo oziroma odkrivanje nevarnosti; • ugotovitev, kdo od delavcev bi bil lahko izpostavljen identificiranim nevarnostim; • oceno tveganja, v kateri sta upoštevana verjetnost nastanka nezgod pri delu, poklicnih boleznih oziroma boleznih v zvezi z delom in resnost njihovih posledic; • odločitev o tem, ali je tveganje sprejemljivo; • odločitev o uvedbi ukrepov za zmanjšanje nesprejemljivega tveganja. Delodajalec mora popraviti in dopolniti oceno tveganja vsakokrat: • ko obstoječi preventivni ukrepi varovanja niso zadostni oziroma niso več ustrezni; • ko se spremenijo podatki, na katerih je ocenjevanje temeljilo; • ko obstaja možnost in način za izpopolnitev oziroma dopolnitev ocenjevanja. Delodajalec mora po izvedenem ocenjevanju tveganja za varnost in zdravje pri delu izdelati in sprejeti izjavo o varnosti z oceno tveganja v pisni obliki, ki glede na vrsto in obseg dejavnosti vsebuje zlasti: • načrt za izvedbo predpisanih zahtev in ukrepov; • načrt za izvedbo predpisanih zahtev in ukrepov; • načrt in postopke za izvedbo ukrepov v primerih neposredne nevarnosti; • opredelitev obveznosti in odgovornosti odgovornih oseb delodajalca in delavcev za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. V izjavi o varnosti z oceno tveganja delodajalec določi posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo, v delovnem procesu, ali za uporabo posameznih sredstev za delo, na podlagi strokovne ocene izvajalca medicine dela. V izjavi o varnosti mora delodajalec k pisni oceni tveganja priložiti zapisnik o posvetovanju z delavci in njihovimi predstavniki (17. člen ZVZD-1).

3.1.2 Objava, posredovanje in vpogled v izjavo o varnosti z oceno tveganja

- 3 Delodajalec mora izjavo z oceno tveganja objaviti na običajen način in jo v delu, ki se na njih nanaša, posredovati delavcem vsakokrat, ko se spremeni in dopolni, prav tako pa tudi novozaposlenim in vsem drugim navzočim na delovnem mestu ob začetku dela. Delodajalec mora delavcu na njegovo zahtevo omogočiti vpogled v veljavno izjavo o varnosti z oceno tveganja (18. člen ZVZD-1).

3.1.3 Prva pomoč

- 4 Delodajalec (župan) mora sprejeti ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem in drugim navzočim osebam ter ukrepe za sodelovanje s službo nujne medicinske pomoči. Ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem in drugim osebam, ki so navzoče v delovnem procesu predpiše minister, pristojen za zdravje (20. člen ZVZD-1).

3.1.4 Varstvo pred požarom in evakuacija

- 5 Delodajalec (župan) mora v skladu s posebnimi predpisi sprejeti ukrepe za zagotovitev varstva pred požarom in evakuacijo ter, kadar je to potrebno, ukrepe za sodelovanje z zunanjimi službami za varstvo pred požarom (21. člen ZVZD-1).

3.1.5 Nevarnost za nasilje tretjih oseb

- 6 Delodajalec (župan) mora na delovnih mestih, kjer obstaja večja nevarnost za nasilje tretjih oseb, poskrbeti za tako ureditev delovnega mesta in opremo, ki tveganje nasilja zmanjšata in ki omogočata dostop pomoči na ogroženo delovno mesto. Delodajalec (župan) mora načrtovati postopke za primere nasilja in seznaniti z njim delavce, ki na takih delovnih mestih delajo.

¹ V skladu z določilom 3. člena veljavnega Zakona o javnih uslužbencih /ZJU/ delodajalec v upravi lokalne skupnosti lokalna skupnost. Pravice in dolžnosti delodajalca v upravi lokalne skupnosti (pokrajine) pa izvršuje predstojnik (predsednik pokrajine) (4. člen ZJU).

3.1.6 Nasilje, trpinčenje, nadlegovanje, psihosocialno tveganje

- 7 Delodajalec (župan) mora sprejeti ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnega tveganja na delovnih mestih, ki lahko ogrozijo zdravje delavcev (24. člen ZVZD-1).

3.1.7 Strokovni sodelavec za varnost pri delu

- 8 Delodajalec (župan) mora za opravljanje strokovnih nalog v zvezi z zagotavljanjem varnosti pri delu med svojimi delavci določiti enega ali več strokovnih delavcev za varnost pri delu. Pogoje, ki jih mora izpolnjevati strokovni delavec, določi minister pristojen za delo in so odvisni od vrste dejavnosti delodajalca ter vrste in stopnje tveganj za nastanek nezgod pri delu, poklicnih bolezni in bolezni, povezanih z delom delavcev. Delodajalec (župan) določi vrsto strokovne izobrazbe ter število strokovnih delavcev, glede na: • organizacijo, naravo in obsežnost delovnega procesa; • število delavcev, ki sodelujejo v za varnost in zdravje tveganem delovnem procesu; • število delovnih izmen; • število krajevno ločenih delovnih enot. Strokovni delavec je za opravljanje strokovnih nalog neposredno odgovoren delodajalcu (županu). Slednji pa mora strokovnemu delavcu omogočiti strokovno neodvisno opravljanje nalog po tem zakonu, mu zagotoviti primeren čas in dostop do vseh potrebnih podatkov, omogočiti izpopolnjevanje znanja, strokovni delavec pa zaradi svojega dela ne sme biti postavljen v manj ugoden položaj ali trpeti drugih škodljivih posledic v zvezi s svojim delom. Delodajalec (župan) lahko opravljanje vseh ali posameznih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu poveri zunanjim strokovnim službam, ki imajo dovoljenje za delo po ZVZD-1, kadar teh nalog ne more zagotoviti s svojimi strokovnimi delavci. Kadar delodajalec poveri opravljanje vseh ali posameznih nalog varnosti pri delu zunanjim strokovnim službam, jih mora seznaniti z vsemi dejavniki, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na varnost in zdravje delavcev pri delu. Te službe morajo imeti dostop do podatkov o tveganjih, o varnostnih in preventivnih ukrepih ter o delavcih zadolženih za izvajanje ukrepov, med drugim za prvo pomoč, varstvo pred požarom in evakuacijo (28. člen ZVZD-1).

3.1.8 Načrtovanje promocije zdravja na delovnem mestu

- 9 Delodajalec (župan) mora načrtovati promocijo zdravja na delovnem mestu ter zanjo zagotoviti potrebna sredstva, pa tudi način spremljanja njenega izvajanja. Smernice za določitev in pripravo promocije zdravja na delovnem mestu izda minister, pristojen za zdravje (32. člen ZVZD-1).

3.1.9 Izvajalec medicine dela

- 10 Delodajalec (župan) mora zagotoviti, da zdravstvene ukrepe v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu izvaja izvajalec medicine dela (33. člen ZVZD-1).

3.1.10 Zdravstveni pregledi

- 11 Delodajalec (župan) mora zagotoviti zdravstvene preglede delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu. Vrste, način, obseg in roke opravljanja zdravstvenih pregledov predpiše minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo (36. člen ZVZD-1).

3.1.11 Obveščanje in seznanjanje delavcev

- 12 Delodajalec (župan) mora delavce obveščati o varnem in zdravem delu tako, da izdaja pisna obvestila in navodila. V izjemnih primerih, kadar jim grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje, so obvestila in navodila lahko tudi ustna. Ob navedenem mora delodajalec (župan) delavce seznaniti o vrstah nevarnosti v delovnem okolju in na delovnem mestu, o varnostnih ukrepih, potrebnih za preprečevanje nevarnosti in zmanjšanje škodljivih posledic, o delavcih, zadolženih za izvajanje ukrepov prve pomoči, ter delavcih oziroma pooblaščenih osebah po posebnih predpisih, zadolženih za izvajanje ukrepov požarnega varstva in evakuacije. Delodajalec (župan) mora zagotoviti obveščenost nosečih delavk, mladih in starejših delavcev ter delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo o rezultatih ocenjevanja tveganja ter o ukrepih delodajalca za varnost in zdravje teh delavcev pri delu. Zagotoviti mora, da imajo na mesto, na katerem preti neposredna in neizogibna nevarnost, dostop le delavci, ki so za delo na takem mestu dobili njegova posebna navodila. Delodajalec, pri katerem na podlagi pogodbe opravljajo delo delavci drugega delodajalca, mora poskrbeti, da ti prejmejo vse informacije o tveganjih za varnost in zdravje pri delu, vključno z izjavo o varnosti, kakor tudi informacije o delavcih, ki so določeni za prvo pomoč, ter o delavcih oziroma pooblaščenih osebah po posebnih predpisih, zadolženih za izvajanje ukrepov požarnega varstva in

evakuacije. Delovna mesta in sredstva za delo pa mora opremiti z znaki za obvestila in za nevarnost ter z navodili za varno delo v skladu s posebnimi predpisi (37. člen ZVZD-1).

3.1.12 Usposabljanje delavcev

13 Delodajalec mora delavca usposobiti za varno opravljanje dela ob sklenitvi delovnega razmerja, pred razporeditvijo na drugo delo, pred uvajanjem nove tehnologije in novih sredstev za delo ter ob spremembi v delovnem procesu, ki lahko povzroči spremembo varnosti pri delu. Usposabljanje pa mora biti prilagojeno posebnostim delovnega mesta in se izvaja po programu, ki ga mora delodajalec po potrebi obnavljati in katerega vsebino mora spreminjati glede na nove oblike in vrste nevarnosti. Usposabljanje za varno delo preverja delodajalec na delovnem mestu. ZVZD-1 še določa, da delodajalec določi obvezne občasne preizkuse teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo za delavce, ki delajo na delovnem mestu, na katerem iz ocene tveganja izhaja večja nevarnost za nezgode in poklicne bolezni ter za delavce, ki delajo na delovnih mestih, na katerih so nezgode pri delu in poklicne bolezni pogostejše (38. člen ZVZD-1).

3.1.13 Prijave inšpekciji

14 Delodajalec (župan) mora inšpekciji dela takoj prijaviti vsako nezgodo pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgodo pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivno nezgodo, nevarni pojav in ugotovljeno poklicno bolezen (41. člen ZVZD-1).

3.2 Dokumentacija

3.2.1 Hramba dokumentacije

15 Kot določa ZVZD-1 delodajalec hrani vso dokumentacijo po ZVZD-1 in podzakonskih aktih, zlasti pa dokumentacijo, ki se nanaša na: • obdobje preiskave škodljivosti v delovnem okolju; • obdobje pregledov in preizkuse delovne opreme; • pregledov in preizkuse osebne varovalne opreme; • opravljeno usposabljanje za varno delo in preizkuse usposobljenosti; • zdravstvene pregledov delavcev; • nezgode pri delu, kolektivne nezgode, nevarne pojave, ugotovljene poklicne bolezni in bolezni, povezane z delom ter njihove vzroke; • nevarne snovi, ki jih uporablja, če tako določajo posebni predpisi. Navedena dokumentacija se hrani trajno (61. člen ZVZD-1).

Ključne besede

Lokalna samouprava, pokrajina, predsednik pokrajine, pokrajinska uprava, pristojnosti, varnost pri delu, zdravje pri delu.

Uporabljene kratice

ZVZD-1 - Zakon o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/ (Uradni list RS, št. 43/11).

Viri

Ustava in zakoni

Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).

Zakon o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/ (Uradni list RS, št. 43/11).

